

Voorzitter

Eerste Kamer der Staten-Generaal

De leden Visseren-Hamakers en Nicolaï

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 47
fax 070 312 92 33

e-mail voorzitter@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 10 november 2025
betreft Splitsing PvdD-fractie
ons kenmerk 178819

Geachte mevrouw Visseren-Hamakers, geachte heer Nicolaï,

Op vrijdag 7 november 2025 hebt u mij diverse berichten gestuurd over de ontstane situatie binnen de fractie van de Partij voor de Dieren (hierna: PvdD-fractie). Uit deze berichten blijkt dat er sprake is van een splitsing binnen de fractie en onenigheid over de vraag wie gerechtigd is zich als PvdD-fractie te presenteren. Voor de beantwoording van deze vraag is uitsluitend het Reglement van Orde van de Eerste Kamer van belang, niet het standpunt van het partijbestuur of de PvdD-fracties in de Provinciale Staten. Artikel 20, eerste lid, van het Reglement noemt twee vormen van splitsing in een fractie: een afscheiding en een verwijdering uit een fractie. Uit uw berichten maak ik op dat van een verwijdering van leden geen sprake is geweest. Het lid Nicolaï heeft gesteld dat het lid Visseren-Hamakers uit de fractie is getreden. Het lid Visseren-Hamakers bevestigt dit in haar brief, waarin zij schrijft dat zij zich genoodzaakt ziet "zich af te scheiden van de fractie van de heren Nicolaï en Koffeman". Zij schrijft tevens dat zij zal "doorgaan als de fractie van de Partij voor de Dieren".

Op grond van het voorgaande stel ik vast dat hier sprake is van een afscheiding als bedoeld in artikel 20, eerste lid, onder a van het Reglement en dat hiervan door het lid dat zich heeft afgescheiden, zijnde het lid Visseren-Hamakers, melding is gedaan bij mij. Op grond van het tweede lid van artikel 20 kan het afgescheiden lid een nieuwe fractie vormen, waarbij het derde lid bepaalt dat deze fractie uitsluitend de naam van de fractievoorzitter kan voeren. Op grond van artikel 20, eerste tot en met derde lid, van het Reglement moet de conclusie derhalve zijn dat het afgescheiden lid Visseren-Hamakers uitsluitend verder kan gaan als de fractie-Visseren-Hamakers. De leden Nicolaï en Koffeman blijven samen de PvdD-fractie vormen. Wellicht ten overvloede merk ik op dat de situatie genoemd in artikel 20, vierde lid, van het Reglement – onduidelijkheid over welk deel van de leden als voortzetting van de oorspronkelijke fractie moet worden beschouwd – zich hier niet voordoet. Over de vraag wie zich heeft afgescheiden bestaat immers overeenstemming.

Hoogachtend,

dr. M.L. Vos
Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal